

Vizuális kultúra kerettanterv
Hat osztályos gimnázium
7-8. évfolyam

Mivel a vizuális kultúra tantárgy legfontosabb célja ebben az iskolaszakaszban is a vizuálisan, illetve vizuális művészi eszközökkel megismerhető világ vizsgálata, az esztétikai, művészeti nevelés kulcskompetencia fejlesztésének feladatát képes leginkább közvetíteni. E megismerési folyamatban különösen fontos szerepet nyer, hogy a tantárgy nem csupán a megfigyelés, értelmezés, azaz a befogadás tevékenységek segítségével kívánja teljesíteni ezt a feladatot, hanem csakúgy, mint az alsóbb iskolaszakaszokban, egy produktumokat létrehozó, szorosan kapcsolódó alkotótevékenység segítségével. E tevékenység különösen fontos, mert az alkotófolyamat során az önálló tanulói utak bejárásával a hatékony és önálló tanulás támogatásának is megteremti a lehetőségét, továbbá ez az összetett megismerési és fejlesztési folyamat fokozottan segíti az önismeret és önértékelés képességének a fejlesztését, ennek segítségével ebben az iskolaszakaszban különösen fontos jelentőséget nyerhet az adott tantárgy és a pályaorientáció kapcsolata is. Továbbra is fontos a vizuális nevelés értékközvetítő és értékteremtő hatásának személyiségformáló ereje, így továbbra is nagyban segítheti a testi, lelki egészség megteremtését és fejlesztését. Mivel a vizuális kultúra tantárgy hagyományosan erős kultúráközvetítő szerepben van, így a történeti korok művészetének megismerése erősítheti a nemzeti öntudatot, illetve a történeti példák esztétikai preferenciái a szociális kompetenciák fejlesztését is támogathatja. A vizuális kultúra tantárgy kevésbé hagyományos, azonban szükség szerint korszerű tartalmai a képzőművészetén kívül a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra, amelyek határozott célul tűzik ki a médiatudatosság fejlesztését, illetve a fenntarthatóság, környezettudatos szemlélet erősítését.

A vizuális kultúra részterületei közül ebben a szakaszban a gyerekek természetes érdeklődését és szükségletét is kielégítve, a „Vizuális kommunikáció” részterület fejlesztési feladata veszi át a főszerepet, illetve a „Kifejezés, képzőművészet” részterületnek a modern művészet és kortárs kultúra által közvetíthető tartalmai kapnak fontosabb, kiemelt szerepet, míg a „Tárgy- és környezetkultúra” részterület követelményei az építészettörténet összegző jellegű megközelítését és a környezettudatosság erősítését tűzik ki célul.

A rendelkezésre álló órakeret adottságaiból következő optimális időbeosztás miatt a kerettanterv tananyag-felépítése nem lehet tisztán spirális. Ebből következik, hogy az 5-8. évfolyamot magába foglaló iskolaszakasz elején, azaz 5-6. évfolyamon vannak olyan tananyagok (pl. művészettörténeti tartalmak kronologikus megközelítés szerint a barokkig), amelyek 7-8. évfolyamban nem térnek vissza újra. Ez egyrészt azt jelenti, hogy bizonyos tartalmak esetében 7-8. évfolyamon építeni kell az előzetes ismeretekre, másrészt – alkalmazkodva a helyi adottságokhoz és egyéni feltételekhez – sajátos összefüggések alapján építkezve (pl. nem kronologikus megközelítésben) a már ismert tartalmak is visszahozhatók, e feltételezett korábbi tudás is gyakorolható.

A médiatudatosság fejlesztésének egyre fontosabb aspektusa a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló médiahasználat és médiaértés. Ebből következően a mozgókép-kultúra és médiaismeret bizonyos vizuális kultúrához kapcsolódó fejlesztési követelményei is megjelennek, külön tematikai egységeket alkotva azonban (lásd a vizuális kommunikáció tematikai egységei után).

Óraszám: 36

Heti óraszám: 1 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Érzelme, hangulatok kifejezése	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Látvány plaszticitásának és színviszonyainak, érzelmi hatásainak megfigyelése és kifejező ábrázolása. Színtani alapok kifejező használata és ismerete. Önkifejezés alkalmazása az alkotó-tevékenységekben. Vizuális-esztétikai jellegű szempontok érvényesítése az alkotásokban. Különböző festészeti, grafikai és plasztikai technikáknak a kifejezési szándéknak megfelelő alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érzelme, hangulatok megfogalmazása egyéni szín- és formavilágban. A kifejezésnek megfelelő kompozíció használata. Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése a vizuális kifejezés alapvető eszközeinek segítségével. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
– Látványok, jelenségek asszociatív megjelenítése, kifejező feldolgozása színes technikákkal (pl. akvarell, temperafestés, fotókollázs/montázs, pasztell, vegyes technika), különböző színérzet (pl. hideg, meleg), illetve különböző ábrázolási rendszerek (pl. perspektíva, axonometria) használatával. – Művészeti élmények (pl. zene, mozgás, médiajelenség) vizuálisan értelmezhető hangulatát kifejező festészeti vagy plasztikai megjelenítéssel, talált tárgyakból készített installációval, fotókollázs technikával). – Művészeti alkotások kifejező, sajátos átdolgozása, átírása, parafrázis készítése (pl. színesből fekete-fehér vagy monokróm megjelenítés, sík alkotás térbelivé alakítása, kép kiegészítése sajátos elemekkel vagy részletekkel, stílus- és műfajváltás, idő és karaktercserék).		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei. <i>Ének-zene:</i> A zenei és megjelenítése önkifejező asszociációs alkotások által síkban, térben, időben (pl. zene vizuális élmények kapcsolata. Zenei kompozíció. <i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális művészeti hatások.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Megjelenítés, vizuális átírás, stilizálás, kiemelés, kompozíció, színritmus, vonalritmus, formaritmus, felületek (textúra, faktúra), parafrázis, mozgásfázisok, fotókollázs, montázs, vetület, Monge vetület, horizont, nézőpont, tapasztalati távlatlan, perspektíva.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet A művészi közlés, mű és jelentése	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Művészeti és a képzőművészeti ágak legfontosabb jegyeinek megkülönböztetése a műelemzés során. Művészeti alkotások, vizuális jelenségek, látványok verbális és képi elemzése. A vizuális kifejezés	

	eszközeinek használata. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális közlés különböző műfajú köznapi és művészi formáinak árnyalt megkülönböztetése. Különböző ábrázolási rendszerek, színkontrasztok, felületi hatások felismerése, kifejező szerepük értékelése műalkotások tematikus elemzésén keresztül. A megfigyelt jelenségek, műalkotások formai és színviszonyainak értelmezése vizuális és verbális módszerekkel. A legjelentősebb művészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok legjellemzőbb műalkotásainak és szimbolikus tárgyainak azonosítása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
	– Az alkotómunkához kapcsolódva műalkotások megfigyelése alapján, művészettörténeti korszakok, stílusirányzatok (különösen a 20. század irányzatai) stílusjegyeinek elemzése, összehasonlítása, művek tematikus csoportosítása (pl. műfaj, formarend, technika, kifejezőeszköz, tériség, mű célja: pl. mágia, megörökítés, provokálás, tanítás) szerint. – Személyes véleményt kifejező elemző jellegű vizuális megjelenítés adott témában (pl. felnőtté válás, tolerancia, szorongás) a kortárs irányzatok példáinak felhasználásával (pl. fotóalapú, kinetikus, installációs, environment, performansz/eseményművészet). – Képek, látványok, médiaszövegek, események (pl. műalkotások, fotók, filmek, élmények, álmok, közösségi alkalmak) önálló elemzése a vizuális közlés köznapi és művészi formáinak megkülönböztetésével, illetve az elemzés eredményének, a következtetéseknek a bemutatása szöveggel és képekkel (pl. szöveg és illusztráció kapcsolatok létrehozása a szemléltetés érdekében).	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Időmeghatározás. Művészeti korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a művészeti ágak mellérendelt viszonyai. Könyvtárhasználat. <i>Ének-zene:</i> művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések. <i>Informatika:</i> Internetes művészeti portálok használata. Digitális prezentációk készítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Művészi kifejezés, látványelemzés, téri helyzet, vetület, képsík, axonometria, egy iránypontos perspektíva, képzőművészeti műfaj, plaszticitás, arányrendszer, kompozíció, képkivágás, síkbeli és téri helyzetviszonylat, takarás, felület, forma, faktúra, textúra, szín, tónus, irány, térbeliség, formatömeg, főszín, mellékszín, kevert szín, színkontraszt, tónus, szín-, vonal-, formaritmus, stíluskorszak, stílusirányzat, intermediális kifejezés/műfaj, kortárs művészet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Magyarázó képek/rajzok	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A legfontosabb vizuális jelek, jelzések, szimbólumok értelmezése, alkotó használata. Képi utasítások követése, illetve ilyenek létrehozása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Nem vizuális természetű információk érzékletes képi megfogalmazása. Időbeni folyamatok értelmezhető vizuális megjelenítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
- Pontosan értelmezhető információközlések képes és rajzos használati utasítások megfogalmazásával, kivitelezésével (pl. kitalált, „képtelen tárgyról”) a különféle jelentésmódok, ábrázolások megfigyelésének céljával. - Nem vizuális természetű információk érzékletes megjelenítése egyezményes jelzések használatával (pl. grafikonon, diagramon), és/vagy saját jelzésrendszer alkalmazásával, a jelentésváltozatok megfelelő működésének tudatosítása érdekében.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya. Nyelvi és nem nyelvi kódok mindennapi közlési helyzetekben. Meggyőző kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Szó szerinti és metaforikus jelentés. <i>Matematika:</i> Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése. Rendszeralkotás: elemek elrendezése különféle szempontok szerint. Rendszerezést segítő eszközök (fadiagram, útdiagram, táblázatok). <i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések, a jelekből álló információhoz kapcsolódó kommunikáció.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyezményes jel, jelzés, saját jel, jelzés, jelrendszer, tér-idő változás, (grafikon), (diagram).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Mozgóképi közlés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján. Időbeli folyamatok, változások megfigyelése, ábrázolása. Különböző mozgások vizuális rögzítése. Hang és kép együttes alkalmazása. Tervvázlatok készítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mozgások megfigyelése, megjelenítése. Időbeni folyamatok értelmezhető megjelenítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
– A mozgókép működésének, a mozgás illúziókeltésének értelmezése kreatív feladatmegoldás érdekében (pl. taumatróp fotokollázs technikával, rajzolt/fotózott zootróp-szalag készítése zootróp-dobba/hengerbe). – A mozgóképi nyelv alapjainak, működésének értelmezése, majd kreatív alkalmazása összetettebb feladat kapcsán (pl. story-board, kamerába vágott videoanyag készítése megadott fogalomból vagy fotográfiákból kiindulva), mely a médium sajátos (nyelvi) működésének felismerését célozza meg.		<i>Dráma és tánc:</i> cselekmény, jelenet, feszültség, konfliktus, fordulópont; díszlet, jelmez, kellék, fény- és hanghatások. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> elbeszélő, cselekmény, epizód, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés; szerkezet, a cselekményt alkotó elemek, fordulatok, jelenet, konfliktus, feszültség, tetőpont, fordulópont. <i>Informatika:</i> Egyszerű animációk. A hagyományos médiumok modern megjelenési formái.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Technikai kép, optikai játékok (taumatróp, zootróp, fenakisztoszóp), retinális utóképhatás, a mozgás illúziója, animáció, képkivágás, nézet (gépállás, gépmozgás), beállítás, jelenet, expozíció, lezárás, konfliktus, fordulat, elbeszélő-szerkezeti alapséma, story-board.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Montázs	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján. Időbeli folyamatok, változások megfigyelése, ábrázolása. Különböző mozgások vizuális rögzítése. Hang és kép együttes alkalmazása. Tervvázlatok készítése. Reflektálás filmes élményekre. Szabad asszociáció.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Időbeni folyamatok értelmezhető megjelenítése. A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
– Térben és időben egymástól távol eső elemek, részletek, motívumok egységes egészé szervezése új információközlés, alkotás létrehozása, különféle technikával megvalósított konkrét feladatmegoldás (pl. fotókollázs, vagy „montázs-film” meglévő, „talált” mozgóképi részletek „összeszerelésével”) érdekében. – A mozgóképi (tér-idő) szerkesztés jelentőségének, a montázs néhány alaptípusának felismerése, összehasonlítása konkrét		<i>Dráma és tánc:</i> ellentét és párhuzam, a feszültségteremtés eszközei. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a kompozíció meghatározó elemei;

	rövidfilmek, illetve játékfilmrészletek (pl. Gaál István: <i>Pályamunkások</i>, Rodriguez: <i>Desperado</i>, Lang: <i>M – Egy város keresi a gyilkost</i>) elemzése, összehasonlítása kapcsán.	különböző nézőpontú elbeszélés; cselekmény, epizód, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés; szerkezet, a cselekményt alkotó elemek; ismétlés, fokozás, párhuzam, ellentét; metaforikus jelentés; allegória, szimbólum; szórakoztató irodalom, filmes feldolgozások.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Montázs és gondolkodás, montázselv, tér-idő szervezés, (mozgóképi szerkesztés/montázs), leíró és szubjektív kép/nézőpont; lineáris-cselekményábrázoló és párhuzamos montázs.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Vizuális kommunikációs formák	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Fényképek, újságképek, reklámképek csoportosítása adott szempontok alapján, olvasása, értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
– A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok tanulságaiból levonva (pl. képek szóbeli leírásával, „közvetítésével” történő rekonstruálással). – A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása, összehasonlítása a különféle vizuális kifejező eszközök, médiumok tudatosítása érdekében.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Nyelvi és nem nyelvi kódok, mindennapi közlési helyzetek. A nyomtatott és az elektronikus szövegek jellemzői. Gyakori szövegtípusok (pl. médiaszövegek). Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Információhordozók természete, kommunikációs funkcióival és kultúrájával (pl. vizuális, audiovizuális, elektronikus). <i>Informatika:</i> Multimédiás dokumentumok elemei. Az információs technológián alapuló kommunikációs

	formák. Kommunikációs médiumok és szerepük. A hagyományos médiumok modern megjelenési formái. <i>Matematika:</i> Osztályozás. Rendszeralkotás - elemek elrendezése; rendszerezést segítő eszközök (pl. táblázatok).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A kép „működése”, állókép és mozgóképek különbözősége, közvetlen és közvetett kommunikáció, tömegkommunikáció, távközlés, televízió, internet, gesztusnyelv, közlekedési tábla, térkép, plakát, képes forgatókönyv, fotográfia, mozgóképek, (techno)médium/ok.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejezőeszközei Reprodukálás és ábrázolás – a mozgóképek kettős természete	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A reprodukálás, a technikai úton rögzített kép/hang és az ábrázolás fogalmának ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mozgóképi írás-olvasás tudás fejlesztése. Alapszintű mozgóképi nyelvi tájékozottság megszerzése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
– A mozgóképi közlés kettős természetének, azaz egyszerre ábrázoló és reprodukáló alaptulajdonságának megtapasztalása és tudatosítása (pl. mobiltelefonnal rögzített képek vagy híradórészletek tanulmányozása alapján). A dokumentum és a fikció fogalmának magyarázata konkrét példákon keresztül (pl. Buñuel: <i>Föld kenyér nélkül</i>, Tarr Béla: <i>Hotel Magnezit</i>).		Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc; vizuális kultúra: az elbeszélő, előadó kifejezési szándékának szubjektív nézőpontja.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dokumentum, fikció, reprodukció, ábrázolás, kettős természet, valóság.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejezőeszközei A kiemelés (hangsúlyozás) alapeszközei a mozgóképi ábrázolásban, az írott és az online sajtóban	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	A művészeti alkotások és a médiaszövegek egyaránt konstruált textusok. A művek (irodalmi, képzőművészeti, zenei alkotások) és a médiaszövegek nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos néhány fontos alapfogalom (pl. ismétlés, motívum, kompozíció) ismerete,	

	helyes alkalmazása előszóban.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mediális írás-olvasás tudás fejlesztése. A médiumok nyelvi apparátusára vonatkozó alapszintű tájékozottság megszerzése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
– Mozgóképi szövegek (pl. filmetűdők, reklámok, klipek, előzetesek, animációs filmek) megfigyelése és elemzése annak tudatosítása céljából, hogy melyek a figyelemirányítás, kiemelés eszközei (legfontosabb motívumok ismételése, közelkép, fény/szín, zenei hangsúlyok, kameramozgások, váltakozó beállítások tempója). – Napilapok, magazinok, hírportálok, címlapok és belső oldalak rendjének megfigyelése, a nyomtatott és online sajtó szövegeinek megkonstruálása során alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások tudatosítása érdekében (pl. címrend, betűméret, tipográfia, szín és folthatások, tördelés, írott szöveg és képi illusztráció viszonya, képaláírás, linkek, felnyíló/futó ablakok, hang- és képanyagok).	<i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc; vizuális kultúra:</i> a hangsúlyozás, nyomatékosítás eszközei a társművészetekben. <i>Informatika:</i> a hagyományos médiumok modern megjelenési formáinak megismerése, alkalmazása.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Ismételés, közelkép, képkivágás, tempó, kameramozgás, címrend, tipográfia, tördelés, illusztráció, képaláírás, link, banner.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejezőeszközei A montázs szerepe és alapformái a mozgóképi ábrázolásban	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A dolgok elmondásának, megjelenítésének szükségszerű módja, a kihagyás, tér- és időváltások alkalmazása, az ehhez kapcsolódó konvenciók elfogadása.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mediális írás-olvasás tudás fejlesztése. A médiumok nyelvi apparátusára vonatkozó alapszintű tájékozottság megszerzése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
– A filmkép jelenidejűségének megtapasztalása, felismerése és a montázs alapfunkcióinak azonosítása a mozgóképi ábrázolásban (pl. a cselekmény folyamatosságának és ritmusának megteremtése, a mozgóképi szöveg jellemző terének és idejének létrehozása, jelentésalkotás) kreatív gyakorlatok kapcsán (pl. egyszerű történet vagy történet tervezése és felvétele „kamerába vágott” technikával), az alapvető montázstípusok és megoldások kipróbálása érdekében (pl. lineáris, párhuzamos montázs, flashback, flash forward). – Művészeti példák (pl. képzőművészet, fotó, irodalom, zene) összevetésével a montázshatás általánosabb, emberi gondolkodást és kifejezést jellemző értelmének tanulmányozása.		<i>Informatika:</i> Digitális képek jellemzőinek megismerése (pl. méret, szín, színmélység, kontraszt), minőségének javítása. Képszerkesztő program használata. Műveletek képekkel, képszerkesztés, képvágás. Montázs készítése. Digitális hangformátumok megismerése. Az egyes formátumok közötti átalakítás elvégzése. <i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc; vizuális kultúra:</i> időbeli és térbeli változások kifejezései különböző eszközökkel. Könyvtárhasználat.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Montázs, szerkesztés, idő, tér, folyamatosság, ritmus, flashback.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Tervezett, alakított környezet	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Közvetlen környezet vizuális megfigyelése alapján tapasztalatok megfogalmazása. Azonosságok és különbségek célirányos megfogalmazása a megfigyelés és elemzés során. Egyszerű téri helyzetek értelmezése vizuálisan és szövegben. Tárgyakkal, épületekkel kapcsolatos információk gyűjtése. Egyszerű tárgykészítő technikák alkalmazása. Tervvázlatok készítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelések alapján a vizuális közlések érdekében különböző rajzi technikák alkalmazása. Tárgykészítő, kézműves technikák megfelelő alkalmazása. Tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése különböző szempontok alapján. Elemzési szempontok megfelelő érvényesítése. A választás lehetőségének mérlegelése a feladatmegoldás során felmerülő ötletek között.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
- Tárgytervezés (pl. öltözék kiegészítő, csomagolás), tárgyalkotás (pl. saját amulett, egyszerű repülő eszköz) a vizuális felmérésből, megismerésből származó elemző tapasztalatok (pl. rajzos felmérés) alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével. - Mintatervezés megadott cél érdekében (pl. pólóra a toleranciáért, falfestmény az iskola ebédlőjébe). - Épületek, tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok (pl. védelem, álcázás) vagy más funkció betöltése (pl. használati tárgyból személyes tárgy) érdekében. Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével (pl. alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás) saját tervezés (pl. tárgy, környezet) megjelenítése szabadkézi rajzban, illetve az önálló tervezési, tárgyalkotó folyamat dokumentálása az ötlettől a kivitelezésig. - A környezettudatos élet lehetőségeinek összegyűjtése a közvetlen környezetben.		<i>Matematika:</i> Síkbeli és térbeli alakzatok. Vetületi ábrázolás. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés, műveleti sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés. <i>Biológia-egészségtan:</i> Minőségi tulajdonságok megkülönböztetése. Környezet fogalma. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság. <i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Tervezési folyamat, felmérés, funkció, gazdaságos anyaghasználat, alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás, műszaki jellegű ábrázolás, vonalfajta, környezettudatos magatartás, környezetvédelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Az épített környezet története	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Tárgyak, épületek vizuális megfigyelése adott szempontok alapján. Azonosságok és különbségek célirányos megfogalmazása a megfigyelés és elemzés során. Tárgyakkal, épületekkel kapcsolatos információk gyűjtése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Épített, tervezett környezet értelmezése különböző módon. Különböző korú és típusú tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése különböző szempontok alapján. Az építészet térszervező és tömegalakítást szolgáló eszközeinek megértése. Elemzési szempontok megfelelő érvényesítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
- Tárgyak, épületek összehasonlító elemzése a történeti változást (pl. stíluselemek visszatérése, keveredése) vagy a földrajzi elhelyezkedést jól szemléltető szempontok szerint (pl. anyaghasználat, funkció). - Az építészet történetében megjelenő alapvető térszervezést és tömegalakítást (pl. alaprajztípusok, alátámasztó elemek, térlefedések) szolgáló építészeti megjelenések összegzése a fontosabb építészettörténeti példák alapján. - Legalább egy, közvetlen tapasztalatok útján megismerhető néprajzi tájegység (pl. Tiszántúl – pl. Jászság, Bodroghöz) tárgykultúrájának (pl. épület, öltözködés, használati tárgy) elemző vizsgálata és legfontosabb jegyei alapján megkülönböztetése más tárgycsoportoktól.		<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> épületek, használati és dísztárgyak megfigyelése. <i>Hon- és népismeret:</i> Néprajzi tájegységek, nemzetiségek. Hagyományos paraszti tárgykultúra. <i>Földrajz:</i> A természeti környezet és a kultúra összefüggései. Magyarország és a Kárpát-medence földrajza, kulturális régiók. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> lakókörnyezet és életmód; tárgyak, szerkezetek rendeltetése. <i>Ének-zene:</i> népdalok, hangszeres népzene.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Építészeti elem, közösségi és személyes tér, alaprajztípus, osztatlan és osztott (vagy egyszerű és bővített) tér, fő-, oldal-, kereszthajó, apszis, dongaboltozat, keresztboltozat, oszloprend, masztaba, piramis, akropolisz, amfiteátrum, bazilika, palota, kúria, használati tárgy, dísztárgy, rituális tárgy, viselet, népi kultúra, néprajzi tájegység, kézművesség, ipari formatervezés, organikus építészet.	

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók

Amennyiben a különböző korok és kultúrák feldolgozását kronologikus megközelítésben végezzük, az alábbi műtípusok, művek, alkotók bemutatása ajánlott:

19. század építészetének megjelenései (pl. Pollack Mihály: *Nemzeti Múzeum*, Steindl Imre: *Országház*), romantika, realizmus és impresszionizmus, posztimpresszionizmus festői (pl. F. Goya, Munkácsy Mihály, Szinyei Merse Pál, E. Manet, C. Monet, V. van Gogh, P. Gauguin), 19–20. század fordulójának irányzatai (pl. A. Gaudi, A. Rodin, G. Klimt, Rippl-Rónai József, Csontváry Kosztka Tivadar), 20. század és kortárs irányzatok példái (pl. W. Gropius, F. L. Wright, Le Corbusier, Makovecz Imre, H. Moore, H. Matisse, P. Picasso, M. Duchamp, M. Chagall, S. Dali, Kassák Lajos, J. Pollock, A. Warhol, V. Vasarely, Erdély Miklós).

A válogatás fontos szempontja, hogy a bemutatott művek az egyetemes művészettörténet legjelentősebb és tipikus műveivel szemléltessék a témát, illetve hangsúly kerüljön a magyar művészet- és építészettörténetben megtalálható leglényegesebb példákra is. A fentebb ajánlott műveken és alkotókon kívül adott témák szemléltetésére további műtípusok és művek is felhasználhatók. Különösen érvényes ez akkor, ha az adott témát nem kronologikus, hanem tematikus megközelítésben dolgozunk fel, vagy ha nem elsősorban művészettörténeti, hanem nyitottabban értelmezett kultúrtörténeti, építészet- és tárgytörténeti tartalmakat mutatunk be. Ezekben az esetekben a válogatás további fontos szempontja, hogy az adott téma függvényében a magas művészet és a populárisabb irányzatok egyformán szemléltessék az adott tartalmat, hogy tértől (pl. Európán kívüli kultúrákból származó művek) és időtől (pl. akár kortárs művek) független válogatás mutassa be a témát. Fontos továbbá, hogy a vizuális kommunikáció, valamint a tárgy- és környezetkultúra részterületek szemléltetéséhez a kortárs kultúrából, a történelmi korokból, illetve a közelmúltból származó példákat is felhasználhatjuk (pl. építészet alaprajzi, alátámasztási és térlefedési változásai).

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	– Célrányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása. – A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében. – Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében. – Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megfelelő értelmezése, és következtetések megfogalmazása. – Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése. – Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása. – Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgóképek, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során. – A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán. – A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése. – Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint. – Társművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése. – A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. – Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása. – A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. – Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.
--	--

Vizuális kultúra
ELMÉLET
Az osztályozó vizsga témakörei, 1. 2. félév
7-8. évfolyam

Feladat:

Elmélet:

1. Projekt munka. Téma választható az őskortól az Iszlám művészetig. 7-8. évfolyamon javasolt választani az 1. és 2. féléves elméleti anyagból vagy a múzeumpedagógiai foglalkozások közül elemezni egy művészettörténeti korszakot. Művészeti korszak kiválasztása, feldolgozása. Ppt. bemutató készítése. Min.20-30 dia, képanyaggal együtt. Elméleti részt röviden, tömören megfogalmazni. Képanyag legyen bőséges. Megtanulni. Bemutatni a bizottságnak. Saját véleményét, tapasztalatot mondani pl. egyikét alkotásról. Felelet jellegű. Beadandó: 1 db PPT. **Értékelés, elmélet, írásbeli, ppt: 25%=25 pont, elmélet, szóbeli felelet ppt. alapján: 25%=25 pont. Összesen: 50%= 50 pont. Elmélet + gyakorlat = 50%+50%=100%=50+50=100 pont**

Követelmény 1. 2. félév:

- Legyen képes bemutatni a művészettörténet korszakait, kultúrköreit, korstílusait.
- Legyen képes a műalkotások felismerésére, a kor-, stílus-meghatározására.
- Legyen képes a művészeti alkotások, iparművészeti tárgyak korba és társadalmi és földrajzi környezetbe illesztésére.
- Legyen képes felismerni az egyes művészettörténeti korszakok közismert alkotóit, kiemelkedő alkotásait, tárgyait.

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK	MŰVEK, KÖTELEZŐ KÉPANYAG, fogalmak, szakkifejezések
I. FÉLÉV	Művészettörténet nagy korszakainak áttekintése. <u>ISMÉTLÉS.</u> ŐSKOR MŰVÉSZETE ÓKORI EGYIPTOM	ŐSKOR MŰVÉSZETE 1. Stonehenge, bronzkor 2. Őskori lakóházak (pl. Çatal-Hüyük, Jerichó, Harappa, Mohendzso-Daro), Kr. e. 6000 k. 3. Willendorfi Vénusz, felső paleolitikum, Kr. e. 30 000 k (Bécs, Naturhistorisches Museum) 4. Lausseli Vénusz (kő dombormű), felső paleolitikum, Kr. e. 30 000 k. (Franciaország) 5. Szegvár-Tűzkövesi „Sarlós isten”, újkőkor - Tiszai kultúra, (Szentés, Koszta József Múzeum) 6. Szkíta aranyszarvas Zöldhalompusztáról, vaskor, Kr. e. 400 k. (Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum) (=MNM) 7. Őskori barlangfestmények (lascaux-i, altamirai), felső paleolitikum, Kr. e. 15 000 k. ÓKORI EGYIPTOM 8. Gizai piramisegyüttes - kül. Kheopsz fáraó piramisa, óbirodalom, Kr. e. 2600-2500 k. 9. Ámon-Ré-templom, középbiródalom, Kr. e. XVI-XII. sz. Karnak 10. II. Ramszesz sziklatemploma, újbirodalom, Kr. e. 1300 k. Abu-Szimbel 11. Írnok (festett mészkő), óbirodalom, Kr. e. III. ée. (Párizs,

		Louvre) 12. Falusi bíró, óbirodalom, Kr. e. III. ée. (Kairó, Egyiptomi Múzeum) 13. Nofretete fejszobra, Kr. e. 1360 k. (Berlin, Staatliche Museen - Charlottenburg) 14. Anubisz szobra, Tutenchamon sírjából, Kr. e. 1340 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum) 15. Echnaton fáraó családjával (kő dombormű), Aton kultusz, Kr. e. 1360 k. (Berlin, Staatliche Museen) 16. Medumi ludak (falfestmény), óbirodalom, Kr. e. 2550 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum) 17. Halastó, thébai sír (falfestmény), Kr. e. 1400 k. (London, British Museum) 18. „Fáraó vadászaton”, thébai (falfestmény), Kr. e. XIV. sz. (London, British Museum) 19. Tutenchamon arany halotti maszkja, Kr. e. 1340 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum) 20. Bútorok Tutenchamon sírleletéből (pl. Tutenchamon fáraó trónusa), Kr. e. XIV. sz. (Kairó, Egyiptomi Érvényes: 2017. május-júniusi vizsgaidőszaktól
	ÓKORI MEZOPOTÁMIA	
	ÓKORI GÖRÖGORSZÁG	8 Múzeum) ÓKORI MEZOPOTÁMIA 21. Zikkurat, Kr. e. 2000 e. Ur 22. Lamassu (kapuőrző démon), Kr. e. VIII. sz. (Berlin, Staatliche Museen) 23. Babiloni Istaar kapu, Kr. e. 570 k. (Berlin, Staatliche Museen) 24. Alabástrom női fej Urukából, Kr. e. 2800 k. (Bagdad, Irak Múzeum) 25. Bikafejes hárfa Urból, Kr. e. 2500 k. (Bagdad, Irak Múzeum) 26. Gudea, Lagas uralkodója italáldozatot mutat be, Kr. e. 2120. (Párizs, Louvre) 27. Sumér ékírásos tábla (vagy pecsételőhenger), Kr. e. 2000 k. (London, British Museum)
	ETRUSZK, RÓMAI	ÓKORI GÖRÖGORSZÁG 28. Knósszoszi palota, Kr. e. XVI. sz. Kréta 29. Mükénei fellegvár (kül.: Oroszlános kapu), Kr. e. XIV-XIII. sz. 30. Parthenon - Pheidiasz, Kr. e. V. sz. Athén 31. Egy görög színház (pl. delphoi vagy epidauroszi színház) 32. Athéni akropolisz, Kr. e. 447-434. - kül. Niké-templom, Erechteion 33. Zeusz oltár, Kr. e. 180. (Berlin, Pergamon Múzeum) 34. Kurosz-szobor Athénból, Kr. e. 600 k. (New York, Metropolitan Museum) 35. Mürón: Diszkoszvető, Kr. e. 450 k. (Róma, Museo Vaticano)
	KORAKERESZTÉNY	36. Polükleitosz: Lándzsavívó, Kr. e. 450-440 k. (Nápoly, Museo Nazionale) 37. Praxitelész: Knidoszi Aphrodité, Kr. e. 350-340. (Róma, Museo Vaticano) 38. Delphoi kocsihajtó, Kr. e. 470 k. (Delphi Múzeum) 39. Szamothrakéi Niké, Kr. e. 200 k. (Párizs, Louvre)

II. FÉLÉV		40. (Rodoszi Athanadórosz, Agészandrosz és Polüdórosz): Laokoón, Kr. e. II. sz. (Róma, Museo Vaticano) 41. Egy feketealakos vázakép (pl. Dionüszosz és bacchánsnők ábrázolással, Párizs, Bibliothèque Nationale) 42. Egy vörösalakos vázakép (pl. Orvietói kehelykráter Héraklész és társai, Párizs, Louvre) 43. Pergamoni Héphaisztéon padlómozaikja, Kr. e. 150 k. (Berlin, Staatliche Museen) ETRUSZK, RÓMAI 44. Etruszk sírszarkofág házaspár portréjával, Kr. e. 625. (Róma, Museo Nazionale, Villa Giulia) 45. Colosseum, 70-90. Róma 46. Pantheon, 118-128 k. Róma 47. Vettiusok háza, I. sz. Pompei 48. „Vesta-templom”, _____ I. sz. Róma 49. Római vízvezeték (pl. Segovia, Nîmes) 50. Forum Romanum rekonstrukció 51. Traianus oszlopa, 110 k. Róma 52. Constantinus diadalíve, 312-315 k. Róma 53. Marcus Aurelius bronz lovasszobra, 170 k. (Róma, Museo Capitolino) 54. Egy római portrészobor (pl. Caligula, Brutus, Vespasianus, Constantinus) 55. A Misztérium villa falfestmény (egy részlete), Kr. e. I. sz. 2/3. KORAKERESZTÉNY 56. Santa Sabina, 422-432. Róma 57. San Apollinare in Classe és mozaikjai, VI. sz. Ravenna 58. Palotakápolna, 805. Aachen 59. Jó pásztor, mozaik, V. sz. Ravenna, Galla Placidia 60. Durrow-i Kódex, 7. sz. vagy a Kells-i kódex, VIII. sz. (Dublin, Trinity College)
	NÉPVÁNDORLÁS KORÁNAK MŰVÉSZETE BIZÁNCI MŰVÉSZET	NÉPVÁNDORLÁS KORA 61. Galgóczi tarsolylemez, X. sz. (MNM) 62. Nagyszentmiklósi kincs, 800 k. (Bécs, Kunsthistorisches Museum) 63. Sankt galleni kolostor tervrajza 830 k. (Sankt Gallen, könyvtár) 64. Germán sasfibula, VI. sz. (Nürnberg, Germanisches Nationalmuseum) 65. Avar síjívég (pl. klárafalvi - Szeged, Móra Ferenc Múzeum) Érvényes: 2017. május-júniusi vizsgaidőszaktól 9 66. Honfoglaló magyarok öltözete, rekonstrukció (MNM) BIZÁNC

	ROMÁN KORI MŰVÉSZET bemutatása. Román kori építészet megismerése, alaprajzok, épületszerkezetek, tömegek és arányok vizsgálata. Román kori építészet és szobrászat. Román kor festészete. Iparművészet. GÓTIKA művészetének vetítése. Építészet, szobrászat, festészet.	67. Hagia Sophia, VI. sz. Konstantinápoly 68. San Vitale, 532-547. és mozaikjai, 574 k. Ravenna 69. Szófia Székesegyház, XI. sz. Kijev 70. Nikopeia Istenanya, X. sz. (Velence, San Marco) 71. Trónoló Istenanya, 1280 k. (Washington, National Gallery of Art) 72. (Andrej) Rubljov: Szentháromság, 1430 k. (Moszkva, Tretyakovszkaja Galerija) 73. Szaurotéma, X. sz. (Limburg, Székesegyházi Kincstár) ROMANIKA 74. Maria Laach, bencés templom, XI-XIII. sz. (Koblenz mellett) 75. Pisai dóm, XI-XIII. sz. 76. Pontigny-i ciszterci templom, 1140-1170. 77. Szt. Mihály-templom, 1033. Hildesheim 78. Bencés apátsági templom, XIII. sz. Ják 79. Ciszterci templom, XIII. sz. eleje, Bélapátfalva 80. Csempezkopácsi plébániatemplom, XIII. sz. 2/2 81. Szent István szarkofágja, XI. sz. (Székesfehérvár, István Király Múzeum) 82. Háromkirályok dombormű, XII. sz. a pisai dóm bronzkapujáról 83. Maestas Domini, 1123 k. San Clemente apszisából (Barcelona, Katalán Múzeum) 84. Koronázási palást, XI. sz. (MNM) 85. Bayeux-i kárpit, 1080 k. (Bayeux, Bibliothèque Municipale) 86. Magyar Szent Korona, XI-XIII. sz. (Parlament, Budapest) 87. Királyfej Kalocsáról, XIII. sz. (Budapest, Magyar Nemzeti Galéria = MNG) 88. Winchesteri biblia (H-iniciálé), 1150-1160. (Winchester, Cathedral Library) GÓTIKA 89. Párizsi Notre Dame, 1163-1250. 90. Amiens-i székesegyház, 1236-(1389) 91. Chartres-i székesegyház, 1194-1220. 92. Ca d'Oro palota, XV. sz. Velence 93. Cambridge-i King's College Chapel, 1446-1515. 94. Szent Vitus székesegyház, XIV. sz. Prága 95. Nyírbátori (ma) református templom, XV. sz. vége 96. Veleméri templom, XIV. sz. 97. Vajdahunyad vár, XV. sz. Vajdahunyad 98. Utolsó ítélet, XV. sz. 1/2. Kassa, Szent Erzsébet-templom északi kapuzata 99. Uta és Ekkehard szobra, 1250. Naumburg, dóm 100. Veit Stoss: Mária oltár, 1477-1483 k. Krakkó, Mária-templom 101. Kolozsvári Márton és György: Szent György, bronz, 1373. (Prága, Národni Galérija) 102. Mária halála a Chartres-i katedrálisról (üvegablak), XIII. sz. 103. Cimabue: Trónoló Madonna, XIII. sz. vége (Firenze, Uffizi)
--	---	--

	<u>MÚZEUMPEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁS, 1. 2. félév.</u> Egy művészeti kor (őskortól a gótikáig) feldolgozása. <u>PROJEKTFELADAT. ÁTIRATOK ALKOTÁSA.</u> Munkák elkészítésének ideje: 1 hónap	104. Giotto: Szent Ferenc élete, freskósorozat, XIII. sz. vége (Assisi, San Francesco) 105. Simone Martini, Lippo Memmi: Angyali Üdvözlés, 1323. (Firenze, Uffizi) 106. Kolozsvári Tamás: Kálvária, 1427. (Esztergom, Keresztény Múzeum) 107. M. S. Mester: Mária és Erzsébet találkozása a Selmezbányai oltárról, 1508. (MNG) 108. Lőcsei Pál: Lőcsei Szent Jakab-templom főoltára, 1508-1517. 109. Wilton diptichon, 1400 k. (London, National Gallery) 110. Avignoni Pietà, XV. sz. (Párizs, Louvre) 111. Limbourg fivérek: Május, Berry herceg óráskönyvéből, 1410 k. (Chantilly, Musée Condée) 112. Magyar Anjou Legendárium, XIV. sz. 1/2 (Róma, Museo Vaticano; New York, Morgan Library; Szentpétervár, Ermitázs) 113. Képes Krónika, 1360 k. (Budapest, Országos Széchényi Könyvtár = OSZK) 114. Szent László fejerekllyetartó, 1425 e. (Győr, Székesegyház) Érvényes: 2017. május-júniusi vizsgaidőszaktól 10 115. Suki-kehely, XV. sz. közepe (Esztergom, Főszékesegyházi Kincstár) 116. Az egyszarvú legendája, gobelinsorozat, (Párizs, Musée Cluny) 117. Szent László legenda, 1420-as é. (Kakaslomnic) <u>JAVASLAT:</u> <u>PPT. bemutató készítése. Min. 20-30 dia.</u> A korstílus bemutatása. Egy alkotó kiválasztása (magyar is lehet). Munkásságának vizsgálata. Festményei körül egy kiválasztása, átiratok készítése. <u>AZ OSZTÁLYOZÓ VIZSGA GYAKORLATI RÉSZÉT A RAJZI MUNKÁK ÉS AZ ÁTIRATOK KÉPEZIK.</u>
--	---	---

GYAKORLAT **Az osztályozó vizsga témakörei, 1. 2. félév** **7-8. évfolyam**

Feladat:

Gyakorlati munka:

1. Projekt munkához kapcsolódó festési feladat. Téma választható az őskortól a gótikáig. 7-8. évfolyamon javasolt választani az 1. 2. féléves elméleti anyagból vagy kiemelni a múzeumpedagógiai foglalkozások közül egy művészettörténeti korszakot. A művészeti korszakra jellemző stílus, eszköz, ecset használat, újítás, koncepció felhasználása egy saját mű elkészítéséhez. Az egyedi munkán felismerhetőnek kell lennie a korszaknak. Beadandó: 1 db munka, szabadon választott technika. **Értékelés, gyakorlat:**
25%= 25 pont

2. **Projekt munkához kapcsolódó feladat, vagy más művészettörténeti korszakból vett alkotó és munkásságának tanulmányozása.** Ezután egy alkotás kiválasztása. Átírás egyénileg, saját szemlélettel, meglátással, ötletekkel, stílussal. Egy alkotó és munkájának kiválasztása, művének/műveinek átírása. **Három átírat alkotása. A múzeumpedagógiai foglalkozások témái közül is választható bármilyen korszak.**

Beadandó: 2 db munka, szabadon választott technika. **Értékelés, gyakorlat: 25%, 25 pont. Gyakorlat összesen: 50%, 50 pont. Elmélet + gyakorlat = 50%+50%=100%=50+50=100 pont**

Követelmény 1. 2. félév:

- Legyen képes bemutatni azt a művészettörténeti korszakot, amit kiválasztott, a ppt. bemutató alapján egy stílust prezentálni.
- Kötelező egy alkotót kiemelni, az ő munkásságát bemutatni (1. feladat).
- Majd festészetének feldolgozása után legyen képes egy vagy több alkotását kiválasztani, átíratot készíteni. Technika szabadon választott (2. feladat).
- Megengedett akár több művészettörténeti kor és több alkotó kiválasztása is, valamint több mű átírata is feldolgozható (2. feladat).

(Nem kötelező a ppt. bemutatóban előadott művészettörténeti korszak egy alkotója további több műveinek átírata. Több alkotó és munka is választható).

TÉMAKÖRÖK 1. és 2. félév	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK, GYAKORLAT, FELADATOK, 1. és 2. félév	JELLEMZŐK
1. Csendélet 2. Perspektíva 3. Drapéra, anyagszerűség 4. Tér 5. Fény-árnyék hatás, tónus 6. Emberi test 7. Tervezés 8. Kompozíció	1. Zenére festés 2. Csendélet 3. Tárgytervezés 4. Monogram 5. Átírat készítése	<u>1. Csendélet</u> A). Különböző forgástestek elrendezése a térben természeti formákkal, zöldekkel, gyümölcsökkel vagy termésekkel együtt. Kompozíció. Fény- árnyék hatások megjelenítése. Anyagszerűség. Forgástestek térbelisége, plasztikussága, tömege és a tárgyak anyaga. Üveg, kerámia, fa, drapéria, természeti formák és fényes tárgyak közötti anyagszerűség különbség érzékeltetése. Eszköz: grafitceruza, szén, pít kréta, pasztell. B). Különböző forgástestek elrendezése a térben, de úgy, hogy fekvő is legyen a csendéletben. A tárgyak megmutatása rajzban

		természeti formákkal, zöldségekkel, gyümölcsökkel vagy termésekkel együtt. Kompozíció. Fény- árnyék hatások megjelenítése. Anyagszerűség. Forgástestek térbelisége, plasztikussága, tömege és a tárgyak anyaga. Üveg, kerámia, fa, drapéria, természeti formák matt és fényes tárgyak közötti anyagszerűség különbség érzékeltetése. Eszköz: grafitceruza, szén, pit kréta, pasztell, vízfesték vagy tempera. C). Különböző forgástestek elrendezése a térben úgy, hogy padok, székek, asztalok is be vannak építve a beállításba. Kompozíció. Fény-árnyék hatások megjelenítése. Anyagszerűség. Forgástestek térbelisége, plasztikussága, tömege és a tárgyak anyaga. Padok, székek, asztalok anyagszerűsége, valamint térbelisége (perspektíva). Padok, székek, asztalok „fejre állítása”, megforgatása a térben (több irányú perspektíva). Eszköz: grafitceruza, szén, pit kréta, pasztell, vízfesték vagy tempera. 6. <u>Perspektíva</u> A). Testek, tömegek a térben. Kompozíció. Arányok, irányok, méretek megfigyelése. Szerkezetrajzok készítése. Eszköz: grafitceruza. B) Testek, tömegek a térben. Kompozíció. Arányok, irányok, méretek megfigyelése. Eszköz: grafitceruza. Szerkezetrajzok készítése után fény- árnyék megjelenítése. Eszköz: grafitceruza, szén vagy pit kréta. Látvány utáni
--	--	--

		gondolkodó rajzok készítése. C). Testek, tömegek mellé a térbe drapériát is elhelyezünk. Kompozíció. Anyagszerűség és plasztikusság érzékeltetése. Látványrajzok készítése. Eszköz: grafitceruza.
	Gótikus és reneszánsz viseletek megismerése, ruha kiegészítők tervezése. Fejfedők, kalap, kendők, fátylak tervezése gótikus stílusban. Gótikus stílus modernizálása, maivá tétele.	7. <u>Drapéria látványrajza.</u> A) Drapériák beállítása, fekvő, felfüggesztett és egy testre ráterített drapéria megalkotása térben fény- árnyék hatások figyelembevételével. Kompozíció. Anyagszerűség. Eszköz: grafitceruza, szén vagy pit kréta. 8. <u>Emberi test:</u> Kézfej tanulmányrajza. Anyagszerűség. Anatómia megjelenítése rajzban. Csontok, izmok a kézfejen. Eszköz: grafitceruza, szén vagy pit kréta. 9. <u>Tervezési feladat:</u> Természeti formából vagy valami másból kiindulni, a szerkezeti vizsgálatok után tulajdonságának felhasználása úgy, hogy e tulajdonság értelemszerűen megjelenjen a tervezési folyamatban. Tervezési folyamat megmutatása precíz rajzokkal, az ötletek megjelenítése. Majd a végső ötlet kiválasztása, továbbfejlesztése úgy, hogy a végső terv létrejöjjön. A végső terv megalkotása látványrajzban 1:1-es

		méretben. Eszköz: grafitceruza, színes ceruza, toll, filc, tűfilc, festék vagy vegyes technika.
	<u>MÚZEUMPEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁS.</u> Egy művészeti kor (őskortól a gótikáig) feldolgozása. Projektfeladat. Házi feladatként folytatás: átiratok készítése. Munkák elkészítésének ideje: 1 hónap.	<u>10.Kompozíció.</u> Kör, háromszög, ellipszis, négyzet és egyéb más geometriai formába komponálandó egy szabadon választott téma. Eszköz: grafitceruza, színes ceruza, szén, pasztell, pit kréta, toll, filc, tűfilc, festék vagy vegyes technika.

Vizuális kultúra kerettanterv

9-10. évfolyam

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók büszkék legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt, váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve a XXI. század művészeti jelenségeinek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület – a képzőművészet, a tárgy- és környezetkultúra, valamint a vizuális kommunikáció – képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig a képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotást tartalmazza. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a

tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotótevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világ vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszthető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, élményekben gazdag alkotótevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat, ami mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzetet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, az általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A kerettanterv fő tematikai egységei, témakörei a – vizuális kultúra részterületein alapuló – Nat-ban foglalt fő témakörök további részletezéseként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámajánlást, támaszkodik a Nat megadott tanulási eredményeire, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalmkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra ajánlott óraszámjavaslatok figyelembevételével. A kerettantervi fejlesztési feladatok értelmezését ugyanakkor példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket, illetve inspirálják a helyi tanterv vagy tanmenet tervezését. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása természetesen az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, ugyanakkor a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek és a tanulók fejlettségi szintjének megfelelően ismételhetők.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti (például gondolattérkép, modellalkotás), segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más tudásterületeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

Kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszközhasználat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben és a munka világában is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

Digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumát digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodás kompetenciái: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló, amikor végigjárja az információgyűjtés, -elemzés, -értelmezés, az ötletelés, a tesztelés és az újraértelmezés szakaszait. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amit a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái: Az életkori sajátosságok változásával az identitás keresésének egy sajátos és izgalmas lehetősége a szűkebb, majd az egyre tágabb kulturális környezettel való ismerkedés. A vizuális kultúra tantárgy ezen belül bemutatja kulturális örökségünk bizonyos részeit, amelynek kapcsán egyrészt felhívja a figyelmet a közös értékeinkre és azok megőrzésének jelentőségére, másrészt a vizuális alkotásokkal való kapcsolat megalapozott értékítélet megfogalmazására ösztönöz. A kortárs képzőművészet fontos feladata, hogy a művészet sajátos kifejezési formáival hívja fel a társadalom figyelmét a kortárs problémákra, így a vizuális kultúra tantárgy sajátos, szokatlan megjelenésekkel is képes üzeneteket közvetíteni a körülöttünk lévő

társadalmi és környezeti jelenségekkel kapcsolatban. Ugyanakkor – miután a vizuális kultúra tantárgy feladata nem csupán a kultúra és a magasművészet közvetítése, hanem a média és az épített, tervezett környezetünk vizuális szempontú vizsgálata is – e tartalmakhoz kapcsolódóan hatást gyakorol a társadalmi felelősség erősítésére is.

Személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megelégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy a Művészetek tanulási terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúraközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. Cél, hogy kontextusba helyezze a művészettörténeti változásokat, különös tekintettel kulturális örökségünk jelentőségére, ugyanakkor a tantárgy feladata a kortárs kulturális jelenségek értelmezése is. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkék legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik. A kreatív gazdaság a világ leggyorsabban fejlődő ága, hisz a mindennapos kihívásokkal szemben mindig új megoldásokra van szükség. A vizuális kultúra tantárgy az alkotó feladataiban olyan megoldásra váró problémákat tud meghatározni, amelyek kreatív megoldásokat kívánnak, a megoldások pedig produktum formájában is bemutatásra kerülnek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy leginkább a személyiségfejlesztésben betöltött feladata miatt képes a munkavállalói és vállalkozói kompetenciák fejlesztésére. A kreatív feladatmegoldás megköveteli az adott helyzet rugalmas kezelését, az innovatív ötletek, új megoldások megtalálását, a megoldás érdekében a helyzetek értékelését, majd a hatékony döntés céljából a kitartó mérlegelést és döntést. A csoportos feladatmegoldások (például projektfeladatok) esetében a tanuló kipróbálhat ugyanakkor olyan együttműködések is, amelyekre a munka világában is szüksége lehet.

9–10. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszbán a vizuális kultúra tantárgy szokásos részterületeinek további fejlesztése mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a mérlegelő szemlélet és a problémamegoldó gondolkodás, valamint a szociális érzékenység további erősítése. A felnőtté válás ezen időszakában rendkívül fontos a reális önértékelés és az önismeret megerősítése, ami a tantárgyhoz kapcsolódó tudásterületek alkotó-befogadó folyamatain keresztül juthat érvényre. Ebben fontos szerepük van az egyéni feladatoknak éppúgy, mint a társadalmi együttműködést mintázó csoporttevékenységeknek. A fiatalok és a kortárs környezet médiahasználati szokásai szükségessé teszik a médiatudatosság

elvének és gyakorlatának erősítését, vagyis a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló mérlegelő médiaértés kompetenciájának megszilárdítását. Ebből következtethető, hogy e korosztálynál nem pusztán a kifejező képzőművészeti produktumok létrehozása a cél, hanem az is, hogy a tanulók képesek legyenek újszerű technikai eszközök használatával is továbbvinni a hagyományos képalkotási eljárások kialakult gyakorlatát, mint például a képi elemek elrendezésének alapvető eseteit. A 9–10. évfolyamos tanulóktól elvárható komplex gondolkodás és látásmód lehetőséget nyújt a korábbi évfolyamokon megszerzett ismeretek és tapasztalatok rendszerezésére, a befogadó jellegű vizuális képességek fejlesztésére, ami tovább segíti a problémamegoldó gondolkodás és kreativitás fejlődését.

Az 5–8. évfolyamon megadott műlista képezi a 9–10. évfolyam vizuális ismeretanyagának alapját.

Óraszám: 36

Heti óraszám: 1 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám /Tényleges, lehetséges óraszám
Korszak, stílus, műfaj	12/6
Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet	10/6
A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás	8/5
Digitális képalkotás, közösségi média – Digitális tartalom-előállítás, személyesség	6/3
Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás	16/13
Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya	16/13
Összes óraszám:	68/36

TÉMAKÖR: Korszak, stílus, műfaj

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 ÓRA/6 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkotó és befogadó tevékenységei során érti és komplex módon használja a vizuális nyelv eszközeit;
- a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;
- adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerzés érdekében adekvátnan keres;
- az alkotótevékenység során szerzett tapasztalatait önálló feladatmegoldás során beépíti, és az eredményes feladatmegoldás érdekében szükség szerint továbbfejleszti;

- alkotó feladatmegoldásai során az elraktározott, illetve a folyamatosan újraalkotott belső képeit, képzeiteit szabadon párosítja a felkínált tartalmi elemek és látványok újrafogalmazásakor, amelyet indokolni is tud;
- a vizuális megjelenések elemzése és értelmezése során a befogadó és az alkotó szerepkört egyaránt megismerve reflexióit szemléletesen és szakszerűen fogalmazza meg szóvegesen és képi megjelenítéssel is;
- a művészi hatás megértése és magyarázata érdekében összehasonlít és következtetéseket fogalmaz meg a különböző művészeti ágak kifejezési formáival kapcsolatban;
- adott és választott vizuális művészeti témában önállóan gyűjtött képi és szóveges információk felhasználásával részletesebb helyzetfeltáró, elemző, összehasonlító, projekt munkát végez;
- érti és megkülönbözteti a klasszikus és a modern művészet kultúrtörténeti összetevőit, közlésformáinak azonosságait és különbségeit;
- adott feladatnak megfelelően alkalmazza az analóg és a digitális prezentációs technikákat, illetve az ezekhez kapcsolható álló- és mozgóképi lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Adott vagy választott – vizuális művészet által is feldolgozott – problémák, jelenségek (pl. személyes, környezeti, tudományos, társadalmi, művészeti) önálló feldolgozása és tudatos, vizuális jellegű bemutatása (pl. prezentáció, hagyományos tabló, táblaképpel kísért kiselőadás) a szakszerű kutatás lépéseinek érvényesítésével (pl. cél megfogalmazása, információgyűjtés, beleértve a felhasznált forrás megjelenítését, elemzés, szelektálás, lényegkiemelés). A probléma/téma megfelelő, hatásos bemutatása érdekében az optimális műfaj, stílus, kifejezési eszköz megválasztása, tervezett felhasználása, csoportmunkában is
- Meglévő művészettörténeti tudás felhasználásával és célirányos megfigyelések, elemzések alapján reflektív alkotások létrehozása (pl. grafika, fotó, film, festmény, fotósorozat, kollázs), adott történelmi korok, korszakok jellemző problémáinak, jelenségeinek (pl. szabadság, érték, szakralitás, humánus, szülő-gyermek viszony, bűn, identitás, szépség) változását tükröző vizuális művészeti megjelenések megértése és mások számára is érthető bemutatása érdekében, mindezt csoportmunkában is
- Egy választott művészettörténeti korszakra, stílusirányzatra (pl. gótika, reneszánsz, barokk, realizmus, századforduló izmusai, op-art, pop-art, land-art, hiperrealizmus) jellemző probléma (pl. valósághoz, transzcendenshez, társadalmi vagy tudományos változásokhoz való viszony) kapcsán önálló információgyűjtés, a probléma, téma önálló értelmezése a vizualitás lehetőségeit is felhasználva (pl. fotósorozattal, poszterrel, prezentációval), reflektálva napjaink kifejezési nyelvére

FOGALMAK

interaktív mű, parafrázis, művészi hatás

TÉMAKÖR: Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra/6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezi;

- alkotó és befogadó tevékenységei során érti és komplex módon használja a vizuális nyelv eszközeit;
- az alkotótevékenység során szerzett tapasztalatait önálló feladatmegoldás során beépíti, és az eredményes feladatmegoldás érdekében szükség szerint továbbfejleszti;
- alkotó feladatmegoldásai során az elraktározott, illetve a folyamatosan újraalkotott belső képeit, képzetait szabadon párosítja a felkínált tartalmi elemek és látványok újrafogalmazásakor, amelyet indokolni is tud;
- a vizuális megjelenések elemzése és értelmezése során a befogadó és az alkotó szerepkört egyaránt megismerve reflexióit szemléletesen és szakszerűen fogalmazza meg szóvegesen és képi megjelenítéssel is;
- a művészi hatás megértése és magyarázata érdekében összehasonlít és következtetéseket fogalmaz meg a különböző művészeti ágak kifejezési formáival kapcsolatban;
- adott vagy választott kortárs művészeti üzenetet személyes viszonyulás alapján, a társadalmi reflexiók kiemelésével értelmez;
- képalkotás és tárgyformálás során autonóm módon felhasználja személyes tapasztalatait a hiteles kifejezési szándék érdekében a választott médiumnak megfelelően;
- saját munkáit bátran újraértelmezi és felhasználja további alkotótevékenység során;
- vizuális megjelenéseket, alkotásokat újraértelmez, áttervez és módosított kifejezési szándék vagy funkció érdekében újraalkot;
- adott feladatmegoldás érdekében ötleteiből rendszert alkot, a célok érdekében alkalmas kifejezési eszközöket és technikákat választ, az újszerű ötletek megvalósítása érdekében szabályokat újraalkot.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A személyes érdeklődésben jelenlevő, társadalom- vagy természettudományos ismeretek által megalapozott absztrakt fogalmak megjelenítése jelen korunk képalkotó lehetőségeivel
- A XX. századi magyar szobrászat jelentősebb alkotásainak (Szervátius Tibor, Schaar Erzsébet, Borsos Miklós, Vilt Tibor, Melocco Miklós és Kovács Margit munkái) megismerése anyaghasználat és kifejezés tekintetében. Összefüggések keresése a művészi kifejezés és anyaghasználat kapcsolatában
- Szabad kísérletezés elvont tartalmak megjelenítésére önállóan tervezett anyaghasználattal alkotott plasztikus mű létrehozásával

FOGALMAK

koncepció, önreflexió/társadalmi reflexió, posztmodern jelenségek, kísérleti művészet

TÉMAKÖR: A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra/5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezi;
- alkotó és befogadó tevékenységei során érti és komplex módon használja a vizuális nyelv eszközeit;
- a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;

- adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerzés érdekében adekvátan keres;
- adott és választott vizuális művészeti témában önállóan gyűjtött képi és szöveges információk felhasználásával részletesebb helyzetfeltáró, elemző, összehasonlító, projekt munkát végez;
- megfelelő érvekkel alátámasztva, mérlegelő szemlélettel viszonyul az őt körülvevő kulturális környezet vizuális értelmezéseinek mediális csatornáihoz, amit társaival is megvitat;
- különböző mediális produktumokat vizuális jelrendszer, kommunikációs szándék és hatáskeltés szempontjából elemez, összehasonlít, és következtetéseit társaival is megvitatja;
- bemutatás, felhívás, történetmesélés érdekében térbeli és időbeli folyamatokat, történéseket, cselekményeket különböző eszközök segítségével rögzít;
- tervezési folyamat során a gondolkodás szemléltetése érdekében gondolatait mások számára is érthetően, szövegesen és képpel dokumentálja;
- valós célokat szolgáló, saját kommunikációs helyzetnek megfelelő, képes és szöveges üzenetet felhasználó vizuális közlést hoz létre társaival együttműködésben is;
- szabadon választott témában társaival együtt ok-okozati összefüggéseken alapuló történetet alkot, amelynek részleteit vizuális eszközökkel is magyarázza, bemutatja;
- adott téma újszerű megjelenítéséhez illő technikai lehetőségeket kiválaszt és adott vizuális feladatmegoldás érdekében megfelelően felhasznál;
- technikai képnél és számítógépes környezetben felismeri a manipuláció lehetőségét, és érti a befolyásolás vizuális eszközeinek jelentőségét;
- egyéni munkáját hajlandó a közösségi alkotás érdekei alá rendelni, a hatékonyság érdekében az együttműködésre törekszik.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Példák alapján a filmnyelv eszközeinek (pl. képkivágás, kameraállás, kameramozgás, fény, hang, vágás/filmidő) elemző vizsgálata során önálló következtetések megfogalmazása és a tapasztalatok felhasználása adott cél (pl. elbeszélés, figyelemfelhívás, tájékoztatás, ismeretterjesztés), illetve adott cél továbbgondolása (pl. rövidfilmek készítése az eltérő szereplők szemszögéből, antireklám/antikampányfilm, álhírműsor, fiktív ismeretterjesztő filmkészítés), mozgóképi megjelenések létrehozása érdekében csoportmunkában
- Egyszerű animációs technikák (pl. tárgymozgatás, papírkivágás, homokba rajzolás) felhasználásával változatos célokat következetesen szolgáló mozgókép (pl. reklámfilm, zenei klip, adott vers inspirálta filmetűd) elkészítése csoportmunkában, és a produktum közös értelmezése, értékelése
- Példák alapján a mozgókép hatásmechanizmusának elemző vizsgálata különféle szempontok alapján (pl. hangulatkeltés, montázs, sztereotípiák, eredeti megoldások, célközönség elérése)
- A tapasztalati valóság és a médiában megjelenő reprezentált valóság összehasonlító vizsgálata és önálló bemutatása különböző mediális megjelenések esetében (pl. hírműsor/hírportál, tévéreklám, valóságshow, dokumentumfilm)

FOGALMAK

média, médium, technikai kép, filmnyelvi eszközök, montázs, sztereotípiák, célközönség/célcsoport, reprezentált valóság/virtuális valóság

TÉMAKÖR: Digitális képkészítés, közösségi média – Digitális tartalom-előállítás, személyesség

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra/3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkotó és befogadó tevékenységei során érti és komplex módon használja a vizuális nyelv eszközeit;
- adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerzés érdekében adekvátan keres;
- megfelelő érvekkel alátámasztva, mérlegelő szemlélettel viszonyul az őt körülvevő kulturális környezet vizuális értelmezéseinek mediális csatornáihoz, amit társaival is megvitát;
- vizuális jelrendszer, kommunikációs szándék és hatáskeltés szempontjából különböző mediális produktumokat elemez, összehasonlít, és következtetéseit társaival is megvitátja;
- adott feladatnak megfelelően alkalmazza az analóg és a digitális prezentációs technikákat, illetve az ezekhez kapcsolható álló- és mozgóképi lehetőségeket;
- saját munkáit bátran újraértelmezi és felhasználja további alkotótevékenység során;
- valós célokat szolgáló, saját kommunikációs helyzetnek megfelelő, képes és szöveges üzenetet felhasználó vizuális közlést hoz létre társaival együttműködésben is;
- technikai képnél és számítógépes környezetben felismeri a manipuláció lehetőségét, és érti a befolyásolás vizuális eszközeinek jelentőségét;
- egyéni munkáját hajlandó a közösségi alkotás érdekei alá rendelni, a hatékonyság érdekében az együttműködésre törekszik.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Többféle célt (pl. oktatás, szórakozás, információszolgáltatás, közösségépítés) szolgáló, választott online tartalom, megjelenés elemző vizsgálata a vizuális jellemzők leírása és elemzése céljából, egyénileg és csoportmunkában is
- Választott, személyes tartalmakat bemutató online megjelenések (pl. blog, vlog, személyes profil közösségi médiában) elemzése vizualitás és tartalomszervezés (pl. kép és szöveg aránya, menürendszer/címek és tartalmak megfelelése, színek kommunikációs funkciója, interaktivitás, hipertextualitás) szempontjából, és a tapasztalatok bemutatása és megvitatása egyénileg vagy csoportmunkában
- A sztárjelenség kulturális hátterének elemző vizsgálata példák alapján, a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. fiktív szuperhős bemutatása különböző vizuális eszközökkel, szelfikészítés különböző kifejezési szándék érdekében, youtuber-témák gyűjtése különböző szempontok szerint, vlog készítése szokatlan/abszurd témában), a személyes célok következetes alkalmazása érdekében (pl. profilkészítés, kreatív „instasztori” készítése)

FOGALMAK

újmédia, virtuális világ, közösségi média, társadalmi nyilvánosság

TÉMAKÖR: Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra/13 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK**A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

- a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezi;
- a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;
- adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerzés érdekében adekvátan keres;

- új ötleteket is felhasznál képek, tárgyak, terek megjelenítésének, átalakításának, rekonstruálásának megvalósításánál síkbeli, térbeli és időbeli produktumok létrehozása esetében;
- adott szempontok alapján érti és megkülönbözteti a történeti korok és a modern társadalmak tárgyi és épített környezetének legfontosabb jellemzőit;
- tervezési folyamat során a gondolkodás szemléltetése érdekében gondolatait mások számára is érthetően, szövegesen és képpel dokumentálja;
- képalkotás és tárgyformálás során autonóm módon felhasználja személyes tapasztalatait a hiteles kifejezési szándék érdekében a választott médiumnak megfelelően;
- saját munkáit bátran újraértelmezi és felhasználja további alkotótevékenység során;
- adott feladatmegoldás érdekében ötleteiből rendszert alkot, a célok érdekében alkalmas kifejezési eszközöket és technikákat választ, az újszerű ötletek megvalósítása érdekében szabályokat újraalkot;
- a leghatékonyabb megoldás megtalálása érdekében felméri a megoldási lehetőségeket és azok feltételeit, amelyek komplex mérlegelésével hoz döntést az adott feladatokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az építészettörténet különböző korszakaiból (pl. ókor, romanika, gótika, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, eklektika, szecesszió, modern, posztmodern, kortárs) választott példák összehasonlító vizsgálata, csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. funkció, szerkezet, építőanyag, térlefedés, tömeg, homlokzattagolás), a tapasztalatok különböző játékos vizuális megjelenítésével (pl. gyors szabadkézi rajz, alaprajz rekonstruálása, makett készítése)
- Az organikus építészet célkitűzéseinek és formanyelvének (Le Corbusier, Hundertwasser, Gaudi) megfigyelése után valós vagy fiktív gyárépület rajzának kreatív, funkcióváltóztató átalakítása rajzban
- Kós Károly, Makovecz Imre és Csete György munkásságának megismerése után közösségi tér és környezetének megtervezése organikus szemlélettel. A tervek alapján makett készítése szabadon választott anyag- és eszközhasználattal
- Személyes példák alapján az aktuális divatot és annak rövid távú változásait befolyásoló tényezők (pl. tárgyi környezet, fogyasztói szokások, társadalmi-gazdasági-kulturális háttér) elemző vizsgálata kreatív feladatokban (pl. stíluslap készítése, karakterteremtés adott szempontoknak megfelelően, fiktív brand tervezése adott cél érdekében) a saját identitás erősítése céljából
- A XIX-XX. századi magyar tárgykultúra egy-egy jellemző termékének, gyártójának (pl. Zsolnay épületkerámia, Hollóházi és Herendi porcelán, Csepel biciklik és motorkerékpárok, Ikarusz busz, Kandó mozdony, Ganz gépgyártás, Tisza cipő) megismerése és társakkal való megismertetése prezentáció formájában. Az adott termék formatervezésében tetten érhető társadalmi vonatkozások, a forma és funkció viszonya, a termékek ikonikus jellegének, az e mögött álló okok, a kultúrkörben betöltött szerep bemutatása. A fentiekből választott témakör tárgyának értelmezése és alkotómunkában történő újrafogalmazása. A tervezett és létrehozott alkotásban saját korunk elvárásaira való reagálás

FOGALMAK

térszervezés, design, divat, identitás, brand, designgondolkodás

TÉMAKÖR: Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra/13 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a látható világ vizuális összefüggéseinek megfigyeléseit ok-okozati viszonyoknak megfelelően rendszerezi;
- a vizuális megjelenések mintáinak önálló megfigyelése és felismerése által konstrukciókat alkot, e megfigyelések szempontjainak összekapcsolásával definiál és következtet, mindezt társaival együttműködve alkotótevékenységébe is beilleszti;
- adott feladatmegoldás érdekében meglévő vizuális ismeretei között megfelelően szelektál, a további szakszerű információszerzés érdekében adekvátan keres;
- az alkotótevékenység során szerzett tapasztalatait önálló feladatmegoldás során beépíti, és az eredményes feladatmegoldás érdekében szükség szerint továbbfejleszti;
- új ötleteket is felhasznál képek, tárgyak, terek megjelenítésének, átalakításának, rekonstruálásának megvalósításánál síkbeli, térbeli és időbeli produktumok létrehozása esetében;
- a vizuális alkotás során befogadó és az alkotó szerepkört egyaránt megismerve reflexióit szemléletesen és szakszerűen fogalmazza meg szóvegesen és képi megjelenítéssel is;
- személyes élményei alapján elemzi a tárgy- és környezetkultúra, valamint a fogyasztói szokások mindennapi életre gyakorolt hatásait és veszélyeit, és ezeket társaival megvitatja;
- adott vagy választott célnak megfelelően, környezetátalakítás érdekében, társaival együttműködésben, környezetfelméréssel alátámasztva tervet készít, amelyet indokolni is tud;
- tervezési folyamat során a gondolkodás szemléltetése érdekében gondolatait mások számára is érthetően, szóvegesen és képpel dokumentálja;
- vizuális megjelenéseket, alkotásokat újraértelmez, áttervez, és módosított kifejezési szándék vagy funkció érdekében újraalkot;
- a leghatékonyabb megoldás megtalálása érdekében felméri a megoldási lehetőségeket és azok feltételeit, amelyek komplex mérlegelésével hoz döntést az adott feladatokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Lokális vagy globális környezeti problémára (pl. természet, levegő, víz, fény, közlekedés, fogyasztói szemlélet, nagyvárosi lét, civilizációs fenyegetettség) reflektáló alkotás, produktum (pl. köztéri alkotás, akció, interaktív tér, esemény, szerkezet, közösségi médium kampány, installáció) tervének, makettjének létrehozása. A tervek megfelelő elkészítése érdekében a választott probléma (pl. vízpocsékolás, ballagók lufieregetése, szemetes járda, buszmegálló-rongálás), helyszín (pl. település, köztér, parkoló, víztorony, iskola) és az ideális megjelenítés eszközeinek (pl. eseményművészet, reklám, látvány, hang, filmnyelvi eszközök) tanulmányozása, felmérése egyénileg és csoportmunkában
- A történeti korok és a modern társadalmak környezetalkotási jellemzőinek mérlegelő felhasználásával, esztétikai és funkcionális szempontok érvényesítésével saját, közvetlen környezetben megoldásra váró környezeti problémák (pl. kocogók, futók számára megfelelő hely, szemétyűjtés, -tárolás, csomagolóanyagok mennyiségének csökkentése) megoldásához tervek, koncepciók elkészítése, csoportmunkában is, a koncepció jól értelmezhető vizuális és szóveges bemutatásával
- A fenntarthatóság és környezettudatosság irányelveinek megfelelő ideális élettér (pl. lakás, kert, park, falu, város, iskola, úthálózat) természeti és épített, tárgyi környezetének harmóniájára, egyensúlyára fókuszáló tervezés (pl. környezetbe olvadó építészet, land art), a kortárs környezetalkotás jellemzőinek, a designgondolkodás problémamegoldásra ösztönző lehetőségeinek inspiratív felhasználásával, csoportmunkában is
- A műemlékvédelem korszerű irányelveinek megismerése. A lakóhelyen vagy annak környékén található, felújításra váró épületről prezentáció tartása az épületet konzerváló vagy funkcióváltó átépítéssel kapcsolatban.

FOGALMAK

fenntartható fejlődés, személyes/közösségi tér, ökológiai lábnyom, ergonómia, minimál tér

Vizuális kultúra **ELMÉLET** **Az osztályozó vizsga témakörei** **9-10. évfolyam**

Feladat:

Elmélet:

1. Projekt munka. Téma választható a Római művészettől a Gótika koráig. 9-10. évfolyamon javasolt választani az 1. féléves elméleti anyagból vagy a múzeumpedagógiai foglalkozások közül elemezni egy művészettörténeti korszakot. Művészeti korszak kiválasztása, feldolgozása. Ppt.bemutató készítése. Min.20-30 dia, képanyaggal együtt. Elméleti részt röviden, tömören megfogalmazni. Képanyag legyen bőséges. Megtanulni. Bemutatni a bizottságnak. Saját véleményt, tapasztalatot mondani pl. egykét alkotásról. Felelet jellegű. Beadandó: 1 db PPT. **Értékelés, elmélet, írásbeli, ppt: 25%=25 pont, elmélet, szóbeli felelet ppt. alapján: 25%=25 pont. Összesen: 50%= 50 pont. Elmélet + gyakorlat = 50%+50%=100%=50+50=100 pont**

Követelmény 1. 2. félév:

- Legyen képes bemutatni a művészettörténet korszakait, kultúrköréit, korstílusait.
- Legyen képes a műalkotások felismerésére, a kor-, stílus-meghatározására.
- Legyen képes a művészeti alkotások, iparművészeti tárgyak korba és társadalmi és földrajzi környezetbe illesztésére.
- Legyen képes felismerni az egyes művészettörténeti korszakok közismert alkotóit, kiemelkedő alkotásait, tárgyait.

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK 1. félév	MŰVEK, KÖTELEZŐ KÉPANYAG, fogalmak, szakkifejezések
III. FÉLÉV	Művészettörténet nagy korszakainak áttekintése. Római művészettől a gótikáig. ETRUSZK, RÓMAI	ETRUSZK, RÓMAI 44. Etruszk sírszarkofág házaspár portréjával, Kr. e. 625. (Róma, Museo Nazionale, Villa Giulia) 45. Colosseum, 70-90. Róma 46. Pantheon, 118-128 k. Róma 47. Vettiusok háza, I. sz. Pompei 48. „Vesta-templom”, I. sz. Róma 49. Római vízvezeték (pl. Segovia, Nimes) 50. Forum Romanum rekonstrukció 51. Traianus oszlopa, 110 k. Róma 52. Constantinus diadalíve, 312-315 k. Róma 53. Marcus Aurelius bronz lovasszobra, 170 k. (Róma, Museo Capitolino) 54. Egy római portrészobor (pl. Caligula, Brutus, Vespasianus, Constantinus) 55. A Misztérium villa falfestmény (egy részlete), Kr. e. I. sz. 2/3.

	417. Cordobai nagymecset (IX-X. sz.) 418. Kászim pasa dzsámija (1543-1546, Pécs) 419. Királyfürdő (1566-1587, Buda) 420. Gül Baba türbéje (Buda) 421. Kethüda-dzsámi, minaret (VIII. sz. Eger) 422. Ladik imaszőnyeg, 6 oszlopos (XVIII. sz. Budapest, Iparművészeti Múzeum) 423. Korán-lap (Arany Toll kalligráfiája), (1186. Dublin, Ch. Beatty Könyvtár) 424. Nagy Sztúpa (Kr. e. III-I. sz. Szancsi) Érvényes: 2017. május-júniusi vizsgaidőszaktól 16 425. A 26. adzsantai barlangtemplom belseje (640 k.) 426. Szúrja a Napisten, kőszéle (XIII. sz.) 427. Buddha Sákjamuni fej Gandharából (himalájai pala) (II-III. sz. Budapest, Hopp F. Keletázsiai Múzeum) 428. Siva Nataradzsa - Táncoló Siva (bronz) (XII-XIII. sz. Amszterdam, Museum van Aziatische Kunst) 429. Rádzsput miniatúra (Krisna és Rádha a ligetben, XVIII. sz.) 430. Szteatitpecsételők az Indusvölgyi kultúrából (Új Delhi, National Museum) 431. Kínai Nagy Fal, Csin-dinasztia (Kr. e. VI-III. sz. 220-ig) 432. A „Tiltott város” - a pekingi császári palotaegyüttes részlete, a nagy csarnokkal, Ming- és Csing-korszak 433. Föld alatti folyosórendszer a kínai „cseréphadsereg”-gel (Csin-si Huang-ti császár sírjához), Kr. e. 220-210. Lintong Hszian mellett 434. Temetkezési zászlókép selyem alapon (Ma-vang-tui 1. számú sír, Nyugati Hang-kor Kr. e. 206 - Kr. u. 8.) (Peking, Neue archaologische Funde in China) 435. Buddha és kísérei a Gyémánt szutrából (fametszet) (868.) (London, British Museum) 436. Csien-lung: Porcelándoboz pecsétfestéknek (XVIII. sz.) (Budapest, IM) 437. Hórjudzsi buddhista templom Arany Csarnoka (VII. sz.) (Nara) 438. Részletek Kacura Rikju császári villa tavaskertjéből a Sókintei nevű teaházzal (XVII. sz. e.) (Kioto) 439. Kacusika Hokusai: Déli szél és szép idő. A Fudzsjama harminchat képe sorozatból (1823-1829) (Tokió, Heibonsha Publisher Ltd.) 440. No-maszk (XVI. sz.) (Tokió, Nemzeti Múzeum)
NÉPVÁNDORLÁS KORÁNAK MŰVÉSZETE	NÉPVÁNDORLÁS KORA 61. Galgóczi tarsolylemez, X. sz. (MNM) 62. Nagyszentmiklósi kincs, 800 k. (Bécs, Kunsthistorisches Museum) 63. Sankt galleni kolostor tervrajza 830 k. (Sankt Gallen, könyvtár)

	RENEZÁNSZ MŰVÉSZET Építészet, szobrászat, festészet.	XIII. sz. 103. Cimabue: Trónoló Madonna, XIII. sz. vége (Firenze, Uffizi) 104. Giotto: Szent Ferenc élete, freskósorozat, XIII. sz. vége (Assisi, San Francesco) 105. Simone Martini, Lippo Memmi: Angyali Üdvözlés, 1323. (Firenze, Uffizi) 106. Kolozsvári Tamás: Kálvária, 1427. (Esztergom, Keresztény Múzeum) 107. M. S. Mester: Mária és Erzsébet találkozása a Selmezbányai oltárról, 1508. (MNG) 108. Lőcsei Pál: Lőcsei Szent Jakab-templom főoltára, 1508-1517. 109. Wilton diptichon, 1400 k. (London, National Gallery) 110. Avignoni Pietà, XV. sz. (Párizs, Louvre) 111. Limbourg fivérek: Május, Berry herceg óraskönyvéből, 1410 k. (Chantilly, Musée Condée) 112. Magyar Anjou Legendárium, XIV. sz. 1/2 (Róma, Museo Vaticano; New York, Morgan Library; Szentpétervár, Ermitázs) 113. Képes Krónika, 1360 k. (Budapest, Országos Széchényi Könyvtár = OSZK) 114. Szent László fejereklyetartó, 1425 e. (Győr, Székesegyház) Érvényes: 2017. május-júniusi vizsgaidőszaktól 10 115. Suki-kehely, XV. sz. közepe (Esztergom, Főszékesegyházi Kincstár) 116. Az egyszarvú legendája, gobelinsorozat, (Párizs, Musée Cluny) 117. Szent László legenda, 1420-as é. (Kakaslomnic) RENEZÁNSZ 118. Santa Maria del Fiore, 1296-1436. Firenze 119. (Filippo) Brunelleschi: Ospedale degli Innocenti, 1421 k. Firenze 120. (Benedetto) da Maiano - Cronaca: Palazzo Strozzi, 1498-1508. Firenze 121. (Donato) Bramante: Tempietto 1502-1505 k. Róma (San Pietro in Montorio kolostor) 122. (Andrea) Palladio: Villa Rotonda, 1550 u. Vicenza mellett 123. (Antonio da Sangallo) - Michelangelo: Palazzo Farnese, 1514-1550. Róma 124. Loire menti reneszánsz kastély: Chenonceaux, 1515 k. 125. Vaszilij Blazsennij székesegyház, XVI. sz. Moszkva 126. Budai vár és királyi palota, XIV-XVI. sz. és XVIII. sz., XIX-XX. sz. 127. Visegrádi királyi palota, XIV-XV. sz. 128. Bakócz-kápolna, 1506-1507. Esztergom
--	---	--

	<u>MÚZEUMPEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁS, 1. félév.</u> Egy művészeti kor (Római művészettől a Reneszánszig) feldolgozása. <u>PROJEKTFELADAT. ÁTIRATOK ALKOTÁSA.</u> Munkák elkészítésének ideje: 1 hónap	129. Sárospataki vár, XVI-XVII. sz. 130. (Lorenzo) Ghiberti: A firenzei Battistero bronzkapuja (Porta del Paradiso), 1430-as é. 131. Donatello: Gattamelata lovasszobra, bronz, 1447-1453 k. (Padova) 132. (Andrea del) Verocchio: Colleoni zsoldosvezér lovasszobra, 1480-as é. (Velece) 133. Michelangelo (Buonarotti): Pieta, márvány, 1498. (Róma, San Pietro) 134. Michelangelo (Buonarotti): Dávid, 1504. (Firenze, Accademia) 135. Michelangelo (Buonarotti): Lorenzo Medici síremléke, 1525. (Firenze, San Lorenzo-templom sekrestyéje) 136. Donatello: Dávid, 1430-1435. (Firenze, Museo Nazionale) 137. Visegrádi Madonna, 1480 k. (Visegrád, Mátyás Király Múzeum) 138. Massaccio: Szentháromság, freskó, 1427 k. (Firenze, Santa Maria Novella) 139. Fra Angelico: Krisztus levétele a keresztről, 1437-1440. (Firenze, Museo San Marco) 140. Piero della Francesca: Krisztus ostromozása, 1470 k. (Urbino, Palazzo Ducale) 141. (Sandro) Botticelli: Vénusz születése, 1485 k. (Firenze, Uffizi) 142. (Carlo) Crivelli: Angyali üdvözet, 1486. (London, National Gallery) 143. (Andrea) Mantegna: Pietà, 1506. (Milánó, Brera) 144. Leonardo (da Vinci): Utolsó vacsora, 1495-1497. (Milánó, Santa Maria delle Grazie kolostor refektórium) 145. Leonardo (da Vinci): Szent Anna harmadmagával, 1498. (London, National Gallery) 146. Leonardo (da Vinci): Mona Lisa, 1503-1505. (Párizs, Louvre) 147. Raffaello (Santi): Esterházy Madonna, 1507-1508. (Budapest, Szépművészeti Múzeum = SZM) 148. Raffaello (Santi): Athéni iskola, freskó, 1509-1510. (Vatikán, Stanza della Segnatura) 149. Michelangelo (Buonarotti): Utolsó ítélet, freskó, 1537-1541. Vatikán, (Capella Sistina) 150. Giorgione: A Vihar, 1506 k. (Velece, Accademia) 151. Tiziano (Vecellio): Urbinói Vénusz, 1538. (Firenze, Uffizi) 152. (Benvenuto) Cellini: Sótartó, 1543. (Bécs, Hofmuseum) 153. Nyírbátori stallum, 1511. (MNM) 154. (Jan) Van Eyck: Arnolfini házaspár, 1433. (London, National Gallery) 155. (Rogier) van der Weyden: Angyali üdvölet (Párizs, Louvre) 156. (Hugo) van der Goes: Portinari oltár, 1475 k. (Firenze, Uffizi) 157. (Hieronymus) Bosch: Szénásszekér, 1480-1485. (Madrid, Prado)
--	---	---

		158. (Albrecht) Dürer: Önarckép, 1498. (Madrid, Prado) 159. (Albrecht) Dürer: Melankólia, rézmetszet, 1514. (Berlin, Staatliche Museen) 160. (Mathias) Grünewald: Keresztrefeszítés az isenheimi oltárról, 1515. (Colmar, Múzeum) 161. ifj. (Hans) Holbein: (Jean de Dinteville és Georges de Selve) francia követek képmása, 1533. (London, National Gallery) 162. Id. (Pieter) Bruegel: Téli vadászat, 1565. (Bécs, Kunsthistorisches Museum) 163. Id. (Pieter) Bruegel: Parasztlakodalom, 1567. (Bécs, Kunsthistorisches Museum) 164. El Greco: Krisztus az olajfák hegyén, 1579 u. (SZM) 165. (Angelo) Bronzino: Toledói Eleonóra, XVI. sz. vége (Firenze, Uffizi) JAVASLAT: PPT. bemutató készítése. Min. 20-30 dia. A korstílus bemutatása. Egy épület, szobor, festmény, alkotó kiválasztása. Munkásságának vizsgálata. Festményei körül egy kiválasztása, átiratok készítése. AZ OSZTÁLYOZÓ VIZSGA GYAKORLATI RÉSZÉT A RAJZI VAGY PLASZTIKAI MUNKÁK, TÉRI KONSTRUKCIÓK KÉSZÍTÉSE, MŰVEKRŐL ÁTIRATOK ALKOTÁSA KÉPEZI.
--	--	---

Vizuális kultúra
GYAKORLAT
Az osztályozó vizsga témakörei, 1. 2. félév
9-10. évfolyam

Feladat:

Gyakorlati munka:

1. **Projekt munkához kapcsolódó festési feladat. Téma választható az őskortól a 21. századig.** 10. évfolyamon javasolt választani az 2. féléves elméleti anyagból vagy kiemelni a múzeumpedagógiai foglalkozások közül egy művészettörténeti korszakot. A művészeti korszakra jellemző stílus, eszköz, ecset használat, újítás, koncepció felhasználása egy saját mű elkészítéséhez. Az egyedi munkán felismerhetőnek kell lennie a korszaknak. Beadandó: 1 db munka, szabadon választott technika. **Értékelés, gyakorlat: 25%= 25 pont**

2. **Projekt munkához kapcsolódó feladat, vagy más művészettörténeti korszakból vett alkotó és munkásságának tanulmányozása.** Ezután egy alkotás kiválasztása. Átírás egyénileg, saját szemlélettel, meglátással, ötletekkel, stílussal. Egy alkotó és munkájának kiválasztása, művének/műveinek átírása. **Három átirat alkotása. A múzeumpedagógiai foglalkozások témái közül is választható bármilyen korszak.** Beadandó: 2 db munka, szabadon választott technika. **Értékelés, gyakorlat: 25%, 25 pont.**
Gyakorlat összesen: 50%, 50 pont. Elmélet + gyakorlat = 50%+50%=100%=50+50=100 pont

Követelmény 1. 2. félév:

- Legyen képes bemutatni azt a művészettörténeti korszakot, amit kiválasztott, a ppt. bemutató alapján egy stílust prezentálni.
- Kötelező egy alkotót kiemelni, az ő munkásságát bemutatni (1. feladat).
- Majd festészetének feldolgozása után legyen képes egy vagy több alkotását kiválasztani, átiratot készíteni. Technika szabadon választott (2. feladat).
- Megengedett akár több művészettörténeti kor és több alkotó kiválasztása is, valamint több mű átirata is feldolgozható (2. feladat).
- (Nem kötelező a ppt. bemutatóban előadott művészettörténeti korszak egy alkotója további több műveinek átirata. Több alkotó és munka is választható).

TÉMAKÖRÖK 1. és 2. félév	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK, GYAKORLAT, FELADATOK, 1. és 2. félév	JELLEMZŐK
9. Csendélet 10. Perspektíva 11. Drapéra, anyagszerűség 12. Tér 13. Fény-árnyék hatás, tónus 14. Emberi test 15. Tervezés 16. Kompozíció	10. Zenére festés 11. Csendélet 12. Tárgytervezés 13. Monogram 14. Átirat készítése	<u>1. Csendélet</u> A). Különböző forgástestek elrendezése a térben természeti formákkal, zöldségekkel, gyümölcsökkel vagy termésekkel együtt. Kompozíció. Fény-árnyék hatások megjelenítése. Anyagszerűség. Forgástestek térbelisége, plasztikussága, tömege és a tárgyak anyaga. Üveg, kerámia, fa, drapéria, természeti formák és fényes tárgyak közötti anyagszerűség különbség érzékeltetése. Eszköz: grafitceruza, szén, pít kréta, pasztell. B). Különböző forgástestek elrendezése a térben, de úgy, hogy fekvő is legyen a

		csendéletben. A tárgyak megmutatása rajzban természeti formákkal, zölkségekkel, gyümölcsökkel vagy termésekkel együtt. Kompozíció. Fény-árnyék hatások megjelenítése. Anyagszerűség. Forgástestek térbelisége, plasztikussága, tömege és a tárgyak anyaga. Üveg, kerámia, fa, drapéria, természeti formák matt és fényes tárgyak közötti anyagszerűség különbség érzékeltetése. Eszköz: grafitceruza, szén, pit kréta, pasztell, vízfesték vagy tempera. C). Különbözö forgástestek elrendezése a térben úgy, hogy padok, székek, asztalok is be vannak építve a beállításba. Kompozíció. Fény-árnyék hatások megjelenítése. Anyagszerűség. Forgástestek térbelisége, plasztikussága, tömege és a tárgyak anyaga. Padok, székek, asztalok anyagszerűsége, valamint térbelisége (perspektíva). Padok, székek, asztalok „fejre állítása”,
--	--	--

		megforgatása a térben (több irányú perspektíva). Eszköz: grafitceruza, szén, pit kréta, pasztell, vízfesték vagy tempera. 15. <u>Perspektíva</u> A). Testek, tömegek a térben. Kompozíció. Arányok, irányok, méretek megfigyelése. Szerkezetrajzok készítése. Eszköz: grafitceruza. B) Testek, tömegek a térben. Kompozíció. Arányok, irányok, méretek megfigyelése. Eszköz: grafitceruza. Szerkezetrajzok készítése után fényárnyék megjelenítése. Eszköz: grafitceruza, szén vagy pit kréta. Látvány utáni gondolkodó rajzok készítése. C). Testek, tömegek mellé a térbe drapériát is elhelyezünk. Kompozíció. Anyagszerűség és plasztikusság érzékeltetése. Látványrajzok készítése. Eszköz: grafitceruza.
	Gótikus és reneszánsz viseletek	16. <u>Drapéria</u>

	megismerése, ruha kiegészítők tervezése. Fejfedők, kalap, kendők, fátylak tervezése gótikus stílusban. Gótikus stílus modernizálása, maivá tétele.	<u>látványrajza.</u> B) Drapériák beállítása, fekvő, felfüggesztett és egy testre ráterített drapéria megalkotása térben fény-árnyék hatások figyelembevételével. Kompozíció. Anyagszerűség Eszköz: grafitceruza, szén vagy pit kréta. 17. <u>Emberi test:</u> Kézfej tanulmányrajza. Anyagszerűség. Anatómia megjelenítése rajzban. Csontok, izmok a kézfejen. Eszköz: grafitceruza, szén vagy pit kréta. 18. <u>Tervezési feladat:</u> Természeti formából vagy valami másból kiindulni, a szerkezeti vizsgálatok után tulajdonságának felhasználása úgy, hogy e tulajdonság értelemszerűen megjelenjen a tervezési folyamatban. Tervezési folyamat megmutatása precíz rajzokkal, az
--	---	---

		ötletek megjelenítése. Majd a végső ötlet kiválasztása, továbbfejlesztése úgy, hogy a végső terv létrejöjjön. A végső terv megalkotása látványrajzban 1:1-es méretben. Eszköz: grafitceruza, színes ceruza, toll, filc, tűfilc, festék vagy vegyes technika.
	<u>MÚZEUMPEDAGÓGIA</u> <u>I FOGLALKOZÁS.</u> Egy művészeti kor (Római művészettől a Reneszánszig) feldolgozása. Projektfeladat. Házi feladatként folytatás: átiratok készítése. Javaslat: Deák Képtár festészeti anyagának megtekintése, majd egy művészeti kor kiválasztása, ppt. bemutató készítése. Vagy a Deák Képtár festészeti anyagai közül egy kiválasztása, feldolgozása, annak nyomán átiratok alkotása. Munkák elkészítésének ideje: 1 hónap.	<u>10.Kompozíció.</u> Kör, háromszög, ellipszis, négyzet és egyéb más geometriai formába komponálandó egy szabadon választott téma. Eszköz: grafitceruza, színes ceruza, szén, pasztell, pit kréta, toll, filc, tűfilc, festék vagy vegyes technika.